

Román hovorí o demoralizácii a rozpade slovenskej armády. Niektorí vojaci prebehnú na ruskú stranu, ostatní dávajú najavo svoju nechúť a odpor k vojne. Sú nespokojní, túžia vrátiť sa domov, dôstojníkom nedôverujú. Ústrednou postavou románu je poručík Klako. Spočiatku sa bráni pred nezmyselnosťou vojny cynizmom a ľahostajnosťou. Pod vplyvom udalostí však postupne začne otvorene nenávidieť Nemcov a najmä nemeckých dôstojníkov. Nájde si cestu k prostým vojakom a napokon si získa ich dôveru. Druhé dejové pásmo románu sleduje život obyvateľov v zázemí, v hornonitrianskom mestečku Pravno.

Jašík v tomto románe vytvoril celý rad výborne vykreslených postáv – Slovákov, Nemcov, Židov, chudobných, bohatých, ľudákov, komunistov, fašistov, nefašistov, arizátorov i arizovaných. Podarilo sa mu presvedčivo priblížiť zložitú medziludskú, politickú a sociálnu vzťahy tých čias.

V zbierke piatich noviel **Čierne a biele kruhy** (1961) sa Jašík opäť vrátil k téme životných osudov kysuckých ľudí v medzivojnovom období. Sú to baladicky ladené príbehy s tragickým záverom. Rozprávajú o ľuďoch v bezvýchodiskovej životnej situácii. Jašík aj tu kladie dôraz na priblíženie vnútorného sveta a psychiky svojich postáv. V novelách spája prvky epiky a lyriky – podobne ako aj v ostatných svojich dielach.

Jednou z piatich noviel knihy je novela **Mŕtve oči**. Je to príbeh o slepom mládenčovi Adamovi. V rodine sa mu dostáva lásky iba od matky. Otcovi a bratovi je na príťaž, obidvaja sa k nemu správajú hrubo a odmietavo. Adam sa snaží získať si ich lásku a uznanie nadľudskou prácou, utrži však za ňu iba posmech. Keď si náhodou vypočuje rozhovor otca a brata o tom, že ho chcú dať do ústavu, rozhodne sa spáchať samovraždu – skočí do rieky. Na brehu zostane jeho palička s kovovým hrotom. (Kniha ešte obsahuje novely *Čas medených tvárí*, *Popolavá vrana*, *Mesiac na vode* a *Traja pútnici*.)

Baladicky ladená je i nedokončená novela **Povešť o bielych kameňoch** (1961). Novela nesie mnohé znaky naturizmu (napr. rozprávkovosť, snovosť, symbolickosť, mýtická atmosféra). Rozpráva o dvoch osamelých ľuďoch – o starcovi a o chlapcovi, ktorému zomrela matka a cíti sa opustený a oklamáný.

Námestie svätej Alžbety

V roku 1955 začal Jašík písať kroniku mesta Nitra. Pri tejto práci sa mu dostal do rúk zaujímavý dokumentárny materiál z čias 2. svetovej vojny, ktorý mu poskytol látku pre tento román.

Baladický román **Námestie svätej Alžbety** (1958) o tragickej láske dvoch mladých ľudí je obžalobou krutosti a neľudskosti fašizmu a odsúdením rasovej diskriminácie. Láska Igora a Evy symbolizuje nezničiteľné hodnoty života.

Román sa skladá z 15 kapitol so samostatnými názvami. Je uvedený mottom: „Láska je nesmrteľná. Neumiera. Ona len ide do hrobu.“

V románe sú okrem dialogických častí mnohé reflexie (úvahy) a lyrické opisy. Jašík aj v tomto svojom diele – podobne ako v ostatných – využíva prostriedky lyriky, napr. kontrast, prirovnania, metafory, prívlastky a personifikácie. Niektoré časti románu preto pôsobia ako básne v próze. Najpoetickejšie sú autorove úvahy o láske, Jašík vynáša lásku na piedestál, oslovuje, personifikuje ju, vzdáva jej hold:

„Ach, ty voda čistá, najčistejšia voda, ty láska! Aké mrzké sú na milencoch šaty a hryzú ani vši. A čo bolo tajnejšie než pohyby armád, chystajúcich sa do útoku, zažiarí odhalením, čo bolo čisté, posväť sa poškvemením. Ty, láska, koľko skrývaš v sebe protirečenie! Sladkých a ťažkých zároveň, pochopiteľných a predsa nepochopiteľných. A preto vari deti lásky z tvojho domu dvoma dvermi vychádzajú; svetlými, a tí sú šťastní; a čiernymi, od ktorých vedie zavše chodník k cintorínu.“